

Tööstusspionaaži ohvri vastutus

Tööstusspionaaži ohvriks langemise korral on tõenäoline, et vastutus oma klientide ja koostööpartnerite ees võib tekkida organisatsioonil endal.

MIHKEL MIIDLA
Asi Advokaadibüroo (sveitslased)

Palju on räägitud sellest, et millist rahalist kahju kannatavad tööstusspionaaži ohvriks langenud organisatsioonid. Ent tihtilugu jääb tähelepanuta, milles tekkinud kahju seisneb ning et see võib omada ettevõtte käekäigule pikaajalist negatiivset mõju, mida ei saagi kohe rahas mõõta. Näiteks 2011. aastal sattus rünnakute ohvriks Taani sertifitseermisteenuse pakkuja DigiNotar – süsteem väljastas valesertifikaate. Ettevõtte hoidis toimunud saladuses, kuid mõnda aega hiljem siiski avalikuks tulnud intsident lõppes ettevõtte pankrotiga.

Tekkinud kahju tegelik ulatus sõltubki suuresti sellest, kas mõju ulatub organisatsioonist välja ning kas tööstusspionaaži ohvriks langemise fakt jõuab avalikkuseni või mõjutatud isikute ringini väljaspool organisatsiooni. Selline info kahjustab enamikul juhtudel ettevõtte imago ja vähendab klientide usaldust.

Ohvriks langenud organisatsioonidel on motivatsioon intsidentid maha vaikida, kuna tekkiv kahju on otseselt sõltuv ka organisatsiooni enda võimalikust vastutusest. Samal ajal ei ole kehtiva õiguse järgi intsidentide avalikustamise või nendest teavitamise kohustused üheselt selged (välja arvatud sidetee- nuste osutajatele).

Miks peakski mõni organisatsioon teatama avalikkusele oma oskusteabe vargusest? Aga kui varastatud on tuhandete klientide kontoandmed ja paroolid?

Kahjude hüvitamise kohustus. Võimaliku intsidentide tagajärjed võivad aga olla rasked: ohvriks langenud organisatsioonil tekib omakorda vastutus (kliendi)andmete kadumise eest, võimalikud on kahju hüvitamise kohustused ning süsteemi parandamise kulud, samuti lisainvesteeringud ärisuhete säilitamiseks ja usalduse taastamiseks.

Ühtlasi tuleb arvestada ettevõttesisesest juurduse ja turvalisuse edaspidise parenda-

2011.

aastal sattus küberrünnakute ohvriks Taani sertifitseermisteenuse pakkuja DigiNotar. Selle tulemusena ettevõtte pankrotistus.

mise kuludega (muu hulgas uute lahenduste kasutuselevõtt, töötajate koolitamine, organisatoorsed muudatused, välise ekspertide ja konsultantide kaasamine), võimalike kohtukuludega vaidluste korral jne. Tekkinud mainekahju toob kaasa olemasolevate ja potentsiaalsete klientide ning investorite usaldamatuse, mistõttu vähenevad sissetulekud ja kasum ning ettevõtte võib kaotada oma turupositsiooni.

Küberrünnakute teatamine kohustuslikuks. Tänapäeval seostatakse tööstusspionaaži tihti küberrünnakutega. Sellise seose aktuaalsus on loogiline, kuna tööstusspionaaži ohvriks langemise tõenäosus küberrünnaku tagajärjel on olulisel määral kasvanud. Tihtilugu ei ole küberrünnaku alla sattunud organisatsioonid aktiivsed paljastama oma kaotusi.

Euroopa Liidu tasandil on väljatöötamisel direktiiv, millega Euroopa Komisjon soovib kehtestada kohustusliku küberintsidentide ja -rünnakute teavitamise süsteemi.

See hakkaks eelkõige kehtima teatud hulga (elutähtsate) teenuste osutajatele, nagu näiteks olulistele infoühiskonna teenuste pakkujatele (suured pilvteenuste pakkujad, sotsiaalvõrgustikud, otsingumootorid jne), pangandussektorile ja börsidele, energeetika-sektorile, transporditeenuste pakkujatele (eelkõige õhu-, raudtee-, mere- ja logistikafirmad) ning tervishoiu- ja avaliku sektori teenustega tegelejatele.

Teavitama ei pea seejuures igast turvaintsidentidest, vaid eelkõige sellistest, millel võivad olla olulised tagajärjed põhiteenuste turvalisusele. Teabe saanud riiklik järelevalveorgan võib teavitajalt nõuda, et ka avalikkus asjaga kurssi viidaks, kuid alati pole see kohustuslik. Selleks töötatakse direktiiviga välja ühised teavitussüsteemid.

Algne mahavaikimine kahjustab mainet. Arvestades eelkirjeldatud arengut on üsna tõenäoline, et lähitulevikus on paljudel or-

ganisatsioonidele seadusega pandud kohustus (turva)intsidentidest riiklikke organeid ja ka avalikkust teavitada.

Praktika on näidanud, et intsidendi algne mahavaikimine tekitab selle hilisemal avalikuks tulekul veelgi suurema mainekahju, mistõttu on organisatsioonid teatud juhtudel ka oma algatusel intsidente avalikustanud. Seetõttu on väga oluline maine ja varalise kahju minimeerimise eesmärgil astuda ennetavaid samme ettevõttesisesse turvalisuse parendamiseks.

Järjest enam kasutatakse organisatsiooniväliseid teenusepakkujaid, mistõttu tuleks koostööpartneri valikul peale tehniliste parameetrite suurt tähelepanu pöörata ka lepingu tingimustele ja nendest välja kooruvale teenusepakkuja vastutusele. Enamikul juhtudel on teenusepakkujad oma vastutust maksimaalses võimalikus ulatuses piiranud või selle hoopis välistanud.

Klientide ja koostööpartnerite ees jääb aga vastutama rünnaku ohvriks langenud organisatsioon.

Raskustes töötaja värbamine. Ära ei tohiks unustada ka klassikalisi riske, nagu näiteks pahatahtlike kavatsustega isiku poolt mõne

Intsidendi mahavaikimine tekitab selle hilisemal avalikuks tulekul veelgi suurema mainekahju.

ettevõtte töötaja värbamine või töötaja raske olukorra ärakasutamine.

Organisatsioonidel on seetõttu keeruline balanseerida töötajate tausta ja tegevuse kontrollimise ning nende põhiõiguste ülemäärase kahjustamise vahel. Nimelt ei ole igaüks ja valimatu töötajate tausta ja tegevuse kontrollimine lubatud, kuivõrd see võib ülemäära kahjustada töötaja põhiõigusi, näiteks õigust sõnumi saladusele, eraelu puutumatusse, vabale eneseteostusele ja väljendusvabadusele.

Võimalike põhiõiguste riivete vähendamiseks tasub organisatsioonil kasutada pideva aktiivse kontrolli asemel ennetava iseloomuga lahendusi. Selleks on mõistlik siduda töötajad kohustustega, mis tagaksid paremini organisatsiooni enda ning temale usaldatud teabe kaitse ning mille täitmist on võimalik kontrollida. Mõistlik on välja töötada protseduurireeglid, mis tagaksid erinevate huvide tasakaalu kontrolli tegemisel.

Iga organisatsioon peaks teadvustama, et tööstusspionaaži ohvriks langemise korral on tõenäoline, et vastutus oma klientide ja koostööpartnerite ees võib tekkida organisatsioonil endal, kuigi ollakse langenud kuriteo ohvriks.